

Kjak

Helgi Abrahamsen
løgtingsmaður

Landsstýrismálanevndin sum politisk kastibløka

Tað líkist ongum, at Høgni Hoydal fyrst kærir løgmann og landsstýrisfólk til Landsstýrismálanevndina, men tá nevndin ikki gevur honum viðhald, so fer hann í fjølmiðlarnar, fyri at heingja einstøku limirnar í nevndini út fyri at vera óreiðiligar.

Eg var sjálvur formaður í Landsstýrismálanevndini eitt skifti í farna valskeiði, og tá var eingin munur gjørdur á "vini og figginda". Nevndin arbeiddi seriøst, og var eg sjálvur við til at geva onkrum partamanni eina átalu. Tað er einki sum bendir á, at nevndin ið nú situr, tekur sítt arbeiði í minni álvara enn tær undanfarnu. Tó havi eg varhugan av, at forkvinnan, Sirið Stenberg, arbeiðir undir ávísum trýsti frá sínum egna baklandi.

Uppgávan er greið

Landsstýrismálanevndin hevur eina púra greiða uppgávu, og tað er at staðfesta, um landsstýrið hevur hildið seg til lógina ella ikki. Tí undrar tað meg mangan, at royndir politikarar kæra mál til nevndina, sum einki hava við lögfrøðiligar spurningar at gera. Tað er ikki uppgávan hjá Landsstýrismálanevndini at taka støðu til, hvat er politiskt rætt.

Lógin er ikki brotin

Høgni Hoydal kærði í apríl mánaði løgmann fyri brot á stýrisskipanarlógina, í sambandi við at løgmaður sendi eitt skriv til donsku stjórnina um at hækka blokkstuðulin. Eisini kærði hann løgmann og landsstýrismannin í figgjarmálum, fyri ikki at ráðføra seg við Uttanlandsnevndina, áðrenn teir fóru at samráðast við donsku stjórnina um at hækka blokkstuðulin og at niðurleggja sendistovuna í London.

Ein samd Landsstýrismálanevnd (íroknað Sirið Stenberg) kemur til hesa niðurstøðuna: "Tað var sostatt ikki brot á stýris-

skipanarlógina, at hann (løgmaður) sendi skriv til donsku stjórnina tann 10. november 2011."

Viðari skrivar samda nevndin: "Landsstýrismálanevndin skilir tí ikki, at løgmaður sendir skrivið til donsku stjórnina, áðrenn samgonga varð skipað, og áðrenn løgtingsnevndir vóru valdar. Hetta er óheppið, men av tí at tað ikki er brot á stýrisskipanarlógina, ger Landsstýrismálanevndin ikki meira við hetta."

Viðvíkjandi tí seinna málinum er nevndin eisini samd og sigur í niðurstøðuni: "Landsstýrismálanevndin metir ikki, at tað lögfrøðiliga

fólkini og løgmaður hava lisið frágreiðingina hjá landsstýrismálanevndini..." Hetta er bara so typiskt fyri Høgna, tá hann ikki fær sín vilja. Tá eru tað altíð hini, sum ikki vita, hvat tey tosa um. Og so kemur hann við síni egnu útlekking: "Veruleikin er, at forkvinnan í landsstýrismálanevndini, greitt staðfestir, at løgmaður og figgjarmálaráðharrin hava brotið stýrisskipanarlógina, meðan umboðið hjá Sambandsflokkinum, Eivind Jacobsen, og umboðið hjá Fólkaflokkinum, Jóan Magnus Rasmussen, siga, at teirra egnu floksformenn hava ikki brotið stýrisskipanina."

Skilagóða Sirið Stenberg má ansa eftir, hvat hon letur seg misbrúka til í sessinum sum forkvinna í Landsstýrismálanevndini

kann staðfestast, at løgmaður og landsstýrismaðurin í figgjarmálum hava framt brot á § 54 í stýrisskipanarlógini við ikki at hava ráðført seg við Uttanlandsnevndina um blokkstuðulssamráðingar- nar 2012."

Høgni misnøgdur

Løgmaður er, sum vera man, fegin um hesar niðurstøður, har ein samd Landsstýrismálanevnd reinsar hann og landsstýrismannin fyri allar ákæður um lógarbrot. Men Høgni Hoydal fer í blekkhúsið og skrivar eina langa grein, har hann leggur eftir samgongulimunum í nevndini (sum eru komnir til somu niðurstøðu sum hansara egna partakvinna). Eisini fáa fjølmiðlarnir av grovfilini fyri at siga, hvørja niðurstøðu Landsstýrismálanevndin er komin til.

Høgni skrivar forhánisliga: "Nú veit eg ikki, um tíðinda-

Hetta er beinleiðis ósatt! Nevndin er samd í øllum niðurstøðunum.

Kroyst forkvinna

Tað lögna í skrivinum frá Landsstýrismálanevndini er, at forkvinnan, Sirið Stenberg, hevur skrivað eitt ískoyti til niðurstøðurnar, hóast hon annars í niðurstøðuni er samd við hini umboðini í nevndini. Men hetta vísir bara, hvussu kroyst hon er av sínum egna formanni.

Sirið byrjar ískoytið við at siga: "hóast tað ikki lögfrøðiliga kann staðfestast, at løgmaður og landsstýrismaðurin í figgjarmálum hava framt brot á § 54 í stýrisskipanarlógini..." men seinni sigur hon: "Minnilutin metir, at brot er framt á § 54, stk 2 í stýrisskipanarlógini í hesum málinum."

Hetta er ein mótsøgn, sum ikki samsvarar við niðurstøðurnar, sum Sirið sjálv

hevur verið við til at gjørt. Tað líkist ikki hennara stíli at skriva soleiðis, og skal eg vera heilt erligur, so ivist eg stórliga í, um tað er hon, sum hevur skrivað tað.

Og nú sendir Høgni júst henda setningin út í fjølmiðlarnar. Hann skrivar: "Veruleikin er, at forkvinnan í landsstýrismálanevndini, greitt staðfestir, at løgmaður og figgjarmálaráðharrin hava brotið stýrisskipanarlógina."

Hvussu "greitt" tað verður staðfest, tá hon sjálv sigur, at tað ikki kann staðfestast, ja tað kunnu vit seta stórt spurnartekin við.

Vil gera nevndina politiska

Tað sum serliga virkar órógvandi í skrivinum hjá Høgna Hoydal (altso greinini), er hetta brotið: "Fólkafloksumboðið í landsstýrismálanevndini sigur, at málið hevur ikki stóran týdning, og tí kann ikki staðfestast brot á Stýrisskipanarlógina. So vita vit tað. Fólkaflokkurin heldur tað altso ikki hava týdning at fara til Danmarkar at biða um pengar. Vit kunnu bara hugsa okkum, hvat til dømis stovnarin av Fólkaflokkinum, Jóannes Patursson, hevði sagt um slíka niðurstøðu frá fólkafloksumboði."

Hetta brotið vísir, at sambært Høgna, so skal niðurstøðan hjá einum umboði í Landsstýrismálanevndini vera tengd at, um viðkomandi er partamaður hjá Jóannesi Paturssyni ella ikki. Hetta er beinleiðis óhugnaligt. Niðurstøðurnar hjá Landsstýrismálanevndini eiga bara at byggja á lögfrøði og ikki arviligan partapolitikk.

Og so havi eg hug at skoyta uppi, at tann annars so skilagóða Sirið Stenberg má ansa eftir, hvat hon letur seg misbrúka til í sessinum sum forkvinna í Landsstýrismálanevndini.

Eivind Weyhe

Lokkklettur – eitt staðar-navn á Vágseiði

Nú um degini møtti eg sambygdamanni mínum Finni Johansen í Havnar-rgøtum. Báðir endaðu vit sum havnarmenn, men hava kortini ikki slept áhuganum fyri heimbygðini. Hann hevði herfyri áhugaverda grein í Sosialinum (6. og 20. juni 2012) um útróður av Vágseiði. Í tí sambandi var tað helst at hann spurdi meg hvussu staðarnavnið "Lokk-klettur" skuldi stavast (her havi eg valt at skriva tað beint eftir úttaluni fyri fyrst).

Spurningurin er ikki nýggjur, tí ivi hevur javnan verið um hvussu hetta navnið átti at stavast, og hvørjum tað mundi koma av. Eg segði Finni hvør eg helt at upprunin var til navnið, men av tí at onnur kanska eisini kundu havt áhuga í tí, skal eg her nýta høvið til at siga mína hugsan um navnið.

Tað hevur verið siður at skriva tað Lágklettur. Í eini staðarnavnauppskrift sum Johan O. Djurhuus gjørði árinum 1945-47 fyri Staðarnavnanevnd Føroya Løgtings, er tað stavað so, og tað sama í eini staðarnavnaavmerking sum varð gjørd í 1975 fyri Føroyamálsdeildina á Fróðskaparsetrinum. Eisini hevur Lágklett verið brúkt sum eftirnavn. Her tykist tað sum navnið er sett í samband við lýsingarorðið lágur. Og reint málsliga er heldur einki sum forðar fyri at stavingarhátturin "Lágklettur" kann hava framburðin "Lokkklettur".

Tað er bara tað at hesin kletturin er als ikki lágur, hann er meira at siga høgur. "Lokkklettur" er kletturin beint vestan fyri Kleivina, lendingina á Eiðinum. Onkur sum eg havi prátað við um navnið, hevur tí viljað hildið uppá at tað rætta mundi vera Laðklettur, t.e. stað har

lagt verður at. Eitt tilíkt orð er í roynd og veru til, tí eitt sovorðið stað kann eita laðberg (úttalað labberg) ella laðklettur (úttalað lakklettur) (sí Føroyska orðabók). Men úttalan "Lokkklettur" og tað at kletturin ikki er lágur, bendir á at leitast skal aðrar vegir eftir upprun- anum.

Johan O. Djurhuus hevði hesa frágreiðing til navnið: "Vestan fyri Kleivina. Her verður fiskurin blakaður upp." Nú skal tað sigast at tað er ikki hvønsmans føri at blaka fisk upp á Lokkklett, tí hann er sum sagt heldur enn ikki høgur. Magnus á Gørðunum skuldi einaferð siga um ein mann sum var ógvuliga sterkur, at tað var eingin longa ið hann ikki kastaði upp fyri Lokkklett. So tað man hava verið mett sum eitt roysni og harvið undantakið. Nei, tað vanliga var at leggja bátarnar inn undir Lokkklett, tí har var lítið loft innundir, teygja fiskin, og so kundi ein maður standa uppi á Lokk-kletti og draga hann upp á klettin (hesa frágreiðing havi eg frá Tórleifi Augustinussen, f. 1930). Tað rætta man tí vera at hesin høgi kletturin við nakað av lofti innundir, upprunaliga hevur hitið Loftklettur.

Tað er ikki torført at forklára hesa broyting í úttaluni, frá Loft- til Lokk-. Tað er k'ið sum kemur aftaná (í -klettur) sum ávirkar hjáljóðini frammanfyri. Tað er tað fyrbrigdið ið vit nevna ljóðlíking (assimilátión), tað at ljóðið frammanfyri og ljóðið aftaná gerast lík.

Tað rætta man tí vera at skriva Loftklettur og at úttala tað "Lokkklettur".